

Inriktning

Datum
2026-02-19

Ärendenummer
MCF 2026-03340

Status
Godkänd_2

Inriktning för kommunikationsplaner inför och vid höjd beredskap

Om inriktningen

Myndigheten för civilt försvar har i föreskriften *MSBFS 2025:4 – Statliga myndigheters uppgifter inför och vid höjd beredskap* förtydligat beredskapsmyndigheternas ansvar. Enligt föreskrifterna ska beredskapsmyndigheterna genomföra planering och upprätta planer för den verksamhet som myndigheternas krigsorganisationer ska bedriva under höjd beredskap, samt för övergången till krigsorganisation vid både successiva beredskapshöjningar och vid omedelbart beslut om högsta beredskap. I denna planering ingår bland annat att ta fram en kommunikationsplan som beskriver hur kommunikationen med allmänheten ska bedrivas, inklusive information om hur myndighetens tjänster kan påverkas.¹

Denna inriktning har initierats och formulerats av Myndigheten för civilt försvar tillsammans med sektorsansvariga beredskapsmyndigheter och civilområdesansvariga länsstyrelser. Syftet är att ge stöd och fungera som en gemensam utgångspunkt vid framtagande av kommunikationsplaner enligt § 10 i MSBFS 2025:4.

Mall för kommunikationsplan

Förutsättningar för kommunikationsplanering vid höjd beredskap

Varje myndighet har olika förutsättningar och behov av kommunikation inför och vid höjd beredskap. Det kan därför vara enklast att utgå från de mallar som normalt används vid framtagande av kommunikationsplaner, men samtidigt säkerställa att särskilda förutsättningar för höjd beredskap identifieras och integreras där det är relevant. Planeringen bör inkludera en analys av möjliga scenarier och typhändelser som kan uppstå, samt hur kommunikationen ska hanteras i dessa situationer. För ytterligare vägledning, se *Utgångspunkter för totalförsvaret 2025–2030*.

¹ Enligt 10 § 10 p i MSBFS 2025:4

Kommunikationsplaneringen inför och vid höjd beredskap ska även beakta Natos krav och riktlinjer för att säkerställa att nationella lösningar är fullt kompatibla med allierade strukturer, förmågor och förväntningar.

Kommunikationsplanen ska hållas aktuell, förslagsvis i samband med översynen av andra planer kopplat till MSBFS 2025:4 samt övas.

Myndighetens uppdrag och uppgifter

En genomtänkt kommunikationsplanering inför och vid höjd beredskap är en avgörande förberedelse för att nå målen för det civila försvaret. Dessa mål omfattar att:

- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Bidra till det militära försvarets förmåga inom ramen för Natos kollektiva försvar och övriga uppgifter.
- Skydda civilbefolkningen.
- Upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

Eftersom beredskapsmyndigheter med stor sannolikhet vid höjd beredskap får ett förändrat uppdrag enligt krigsuppgiftsförteckningen², bör kommunikationsfunktionen känna till dessa förutsättningar.

Kommunikationsplanen bör innehålla ett avsnitt om myndighetens övergripande uppdrag vid höjd beredskap och uppgifter som genererar särskilda behov av kommunikation, inklusive ansvarsfördelning och hur kommunikationen anpassas vid förändrade förhållanden.

De första 72 timmarna

Kommunikationsplanen bör säkerställa att organisationen har förmåga att snabbt prioritera och hantera det initiala kommunikationsbehovet vid höjd beredskap. Myndigheterna bör ha en detaljerad plan för de första 72 timmarna, med aktiviteter som omfattar stegen: inhämta, analysera och sprida information samt följa upp genomförda åtgärder. Planen bör beskriva bemanning, beslutsvägar och prioriterade kommunikationskanaler. Det är också viktigt att identifiera de mest kritiska målgrupperna – både interna och externa – samt hur dessa nås under normala och störda förhållanden och vilken effekt som eftersträvas på kort sikt.

Aktörsgemensamma inriktningar och budskap

Myndigheten för civilt försvar har tillsammans med sektorsansvariga myndigheter och CIVO:s tagit fram en *aktörsgemensam inriktning för civilt försvar och krisberedskap* som uppdateras löpande och ger en övergripande vägledning för aktörer inom

² Krav enligt 10 § 1 p. MSBFS 2025:4. En krigsuppgiftsförteckning är en samlad beskrivning av en myndighets huvudsakliga krigsuppgifter, prioriteringar och ambitioner för dessa samt inriktning för sin krigsorganisation.

beredskapssystemet. Till denna hör en *budskapsplattform* med budskap för hela hotskalan. Genom att hänvisa till denna inriktning och budskapsplattform i kommunikationsplanen säkerställs samordning samtidigt som justeringar kan göras centralt och automatiskt slå igenom i enskilda planer. På så sätt undviks behovet av att varje aktör själv tar fram egna inriktningar och budskap på en övergripande nivå. Utöver detta finns stöd för hantering av olika typhändelser, exempelvis hybrida incidenter, cyber- eller drönarincidenter.

Samverkan

Samverkan är en av kommunikatörens viktigaste metoder och är ofta avgörande för hur effektiv en händelse hanteras. För att säkerställa enhetliga budskap och undvika motstridiga signaler bör planeringen utgå från ramverket *Gemensamma grunder* som metod för inriktning, samordning och kommunikation. Ett kommunikativt förhållningssätt innebär att beslut och åtgärder samverkas tidigt, att gemensamma lägesbilder etableras och att budskap koordineras mellan berörda aktörer. Kommunikationsplanen bör därför innehålla rutiner för kontaktlistor, samverkansmöten och lösningar för effektiv informationsdelning, inklusive säkerhetsskyddsklassificerad information, med både offentliga och privata aktörer.

Kanaler och vidareförmedlare

Vid höjd beredskap kan störningar uppstå i el-, telefoni- och IT-system, vilket ställer krav på robusta och alternativa kommunikationslösningar.

Kommunikationsplanen bör därför innehålla en sammanställning över alternativa kanaler och en rutin för hur de ska hanteras om ordinarie kanaler slutar att fungera.

Privata aktörer och leverantörer/operatörer av samhällsviktiga tjänster är centrala vidareförmedlare av information och budskap från totalförsvaret inför och vid höjd beredskap. Kommunikationsplanen bör därför inkludera dessa aktörer i kanalstrategin och beskriva hur samverkan med dem ska säkerställas.

Säkerställ förmåga

Kommunikationsplaneringen bör omfatta en tydlig analys av vilka resurser som krävs för att upprätthålla kommunikation vid höjd beredskap. Detta inkluderar teknisk utrustning, fungerande sambandssystem och personal med rätt kompetens som också ingår i Krigsbemanningsplanen. Det är viktigt att planera för redundans och uthållighet, eftersom verksamheten kan behöva fungera under störda förhållanden över en längre tid. En inventering av kritiska resurser och en plan för hur dessa säkras bör ingå i kommunikationsplanen.

Informationssäkerhet

Skyddsvärd information bör identifieras och hanteras med rätt säkerhet för att minimera risken för läckage eller oönskad åtkomst. Exempel på säkerhetsåtgärder är att placera känsliga uppgifter i bilagor eller separata dokument med begränsad

åtkomst, använda kryptering och tydliga behörighetsrutiner samt kommunikationskanaler och system som är godkända för de aktuella skyddsnivåerna. Det är viktigt att vara medveten om att antagonister aktivt söker svagheter i informationshanteringen, vilket ställer krav på arbetssätt som borgar för säker informationshantering, samt kontinuerlig riskbedömning och uppföljning.

Desinformation och otillbörlig informationspåverkan

Inför och vid höjd beredskap är det avgörande att säkerställa förmåga att identifiera och hantera missinformation, desinformation och otillbörlig informationspåverkan. Detta är centralt för att upprätthålla förtroende och motståndskraft i samhället. Det är viktigt att se till hur den egna verksamheten kan påverkas och vilka målgrupper som är särskilt sårbara. Det bör finnas rutiner för omvärldsbevakning, en plan för hur kommunikation kan bidra till att upprätthålla förtroendet för er organisation, samt ha förmåga att bedöma när något ska eskaleras vidare i systemet.

MPF ger löpande stöd till offentliga aktörer som drabbas eller som misstänker att de drabbats av otillbörlig informationspåverkan. I första hand sker denna kommunikation genom att den utsatta organisationen kontaktar MPF Tjänsteman i beredskap via den egna organisationens Tjänsteman i beredskap eller motsvarande.